

Ключові слова: однофазне утримання, мікроклімат, неопалювані приміщення, альтернативна технологія, статева активність, заплідненість.

D.D. Chertkov, V.M. Voloshuk, L.G. Peretyatko, B.D. Chertkov, Y.P. Krytsya. Sows maintenance in a reproduction shop under low cost technology conditions.

Conducted researches have stated that the use of the developed technological equipment under conditions of alternative technology results in air content reduction of ammonia, hydrogen sulphide, bacterial contamination and promotes sex activity and sows impregnation.

Key words: alternative technology, sex activity, impregnation.

УДК 636.4.085

Сагло О.Ф., кандидат біологічних наук
Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН

ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ВИКОРИСТАННЯ ЗЕЛЕНОГО КОНВЕЄРУ ДЛЯ СВИНЕЙ ТА ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ

Рецензент – кандидат сільськогосподарських наук Л.Г.Перетятко

У статті висвітлені питання щодо організації та раціонального використання зеленого конвеєру в свинарстві залежно від регіонів України, гігієнічні вимоги підгодівлі різних вікових і виробничих груп свиней, а також наведено технологічні аспекти випасання тварин та водопостачання. В окремі таблиці представлені оптимальні терміни використання основних культур зеленого конвеєру для свиней.

Ключові слова: зелений конвеєр, схеми зеленого конвеєру, випасання, норми підгодівлі, гігієнічні вимоги.

Постановка проблеми: Літньо-табірне утримання свиней в більшості регіонів України традиційно вважалось невід'ємною ланкою в технології виробництва свинини (особливо в племгосподарствах).

Найбільш важливою умовою такого утримання є надійне безперебійне забезпечення тварин зеленими кормами з ранньої весни до пізньої осені.

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. Проведеними раніше дослідженнями встановлено як доцільність літньо-табірного утримання, так і головна роль у його ефективності зеленого конвеєру (1, 2, 3, 4).

Безпосереднє виробництво відповідних кормів у господарствах вирішується за рахунок однорічних і багаторічних бобових трав, гарбузів, коренеплодів, відходів рільництва і овочівництва.

Аналізуючи існуючі літературні джерела, певний досвід з проблем літньо-табірного утримання свиней, а також власні експериментальні дані (4), вважаємо за необхідне комплексно подати матеріал як щодо організації і використання зеленого конвеєра, так і певні гігієнічні вимоги, пов'язані з цим процесом.

Мета досліджень і методика їх проведення. Мета досліджень – подати у взаємозв'язку технологічні прийоми щодо організації і використання зеленого конве-

еру для свинопоголів'я, а також гігієнічні вимоги до специфіки літньо-табірного тварин. Методичний підхід – існуючі зоогігієнічні та агрономічні підходи до поставленої на розробку тематики, а також існуючі експериментальні джерела.

Результати досліджень. В період проведення нами експериментальних досліджень на базі господарств Полтавського і Миргородського районів (4), при організації зеленого конвеєра, виходили із розрахунку потреби в зеленій масі різних груп тварин (в межах 8 – 10 кг на одну голову за добу для дорослих тварин і 3 – 7 кг для молодняка).

Строки посівів кормових культур на зелений корм необхідно складати з таким розрахунком, щоб за 2 – 3 дні до закінчення використання однієї культури вже була готова до згодовування інша. Посіви декількох сортів, гібридів з різним вегетаційним періодом дають можливість господарствам продовжити використання зеленої маси. Особливо це стосується до кукурудзи у суміші з бобовими культурами, строки визрівання яких не співпадають на 10 – 15 днів.

Звичайно, для кожної ґрунтово-кліматичної зони повинен бути свій набір культур і сортів у системі зеленого конвеєра (табл. 1). Площа зеленого конвеєру на практиці визначається орієнтовно з розрахунку 0,4 – 0,5 га на основну свиноматку.

Кращі культури для свиней – багаторічні трави, а також їх суміші з яровими культурами. Вкрай бажано посадити коло літніх таборів буряки, топінамбур, гарбузи та інші соковиті корми.

Зелені корми подрібнюють до розміру не більше 20 мм і змішують з концентратами. Для молодняка до 4-місячного віку зелену масу краще переробляти на пасту на відповідних подрібнювачах.

Скошувати зелену масу слід за 3-4 год. до згодовування. При зберіганні в зеленій масі відбуваються біохімічні процеси, які призводять до зниження повноцінності і вмісту поживних речовин, необхідних свиням. Крім того, при зберіганні зеленої маси нітрати можуть перейти в нітрити, що небезпечно для здоров'я тварин.

При поєднанні табірної утримання з пасовищним, ділянку для останнього відводять на відстані від табору не більше 1,5-2,0 км.

Свиней розпочинають випасати (з використанням електрозагороджень) при висоті травостою багаторічних бобових трав 15-20 см, а однорічних – 10-25 см. Краще випасати тварин при початкових фазах розвитку рослин (вихід в трубку, стеблуння), а на початку колосіння, цвітіння і фази бутонізації бобових культур травостій скошують (табл. 2).

Спосіб випасання тварин – загінний. Розбивку площ під загони виконують із розрахунку 5-6-денного випасання тварин на кожному з них, керуючись наступними нормами площ на одну голову за добу: для кнурів і свиноматок – 6-10 м²; для ремонтного молодняка (старшого 4-х місяців) – 2,5-5 м²; для поросят у віці 2-х місяців – 1,5-2,5 м².

Перевагу на випасах віддають бобовим травам. Свині з охотою поїдають конюшину, люцерну, а також віко-вівсяні і горохово-вівсяні суміші, суміші бобових культур з ячменем.

Тварин краще випасати вранці та ввечері, два рази на добу по 1,5 год. з врахуванням прийнятого денного розкладу. Поступово термін випасання кнурів-виробників, холостих і порослих маток, ремонтного молодняка та відгодівельного поголів'я (першого періоду відгодівлі) може бути збільшено до 6 год. за добу.

Перед початком випасання за виробничим принципом формують кормові групи тварин у наступній кількості: холості та порослі матки – 70 гол.; підсисні свиноматки з поросятами – 30; відлучені поросята – 150-200; ремонтний молодняк – 100; свині першого періоду відгодівлі – 120-150 голів.

Глибокопорослих і підсисних маток з поросятами випускають на пасовище лише після висихання роси. За тиждень до опоросу і після нього маткам необхідно згодовувати свіжоскошену траву в суміші з концентратами безпосередньо у таборі.

Тварин до випасання привчають поступово. Через 10 днів після опоросу матку випускають спочатку на пасовище одну на 20-30 хв. вранці та ввечері, на 11-12-й день – уже разом з поросятами на 15-20 хв., поступово збільшуючи час випасання до 1,5-2 год. за день до відлучення.

1. Рекомендуюєма схема зеленого конвєсєра для свиной по зонах України

Культури та їх суміші	Степ			Лїсостєп			Полїсєя		
	посїв	початок	закїнчення	посїв	початок	закїнчення	посїв	початок	закїнчення
Топїнамбур				минулого року	15-20.04	05-10.05	минулого року	05-10.04	25-30.04
Озимий рапє, перко	минулого року	20-25.04	01-10.05	-/-	20-25.04	10-15.05	-/-	01-05.05	05-10.05
Озимє жито, озимє жито + озима вїка	-/-	20-25.04	01-05.05	-/-	25-30.04	05-10.05	-/-	01-05.05	10-15.05
Озима пшєниця, озима пшєниця + озима вїка				-/-	01-05.05	10-15.05	-/-	10-15.05	20-25.05
Люцєрна	-/-	01-05.05	20-25.05	-/-	01-05.05	20-25.05	-/-	15-20.05	01-05.06
Конюшина							-/-	20-25.05	10-15.06
Горох, вїка+овєс, ячмїнь, перший строк посїву	ранній посїв	10-15.05	20-25.05	01-05.04	20-25.05	05-10.06	05-10.04	05-10.06	15-20.06
Горох, вїка+овєс, другий строк посїву	-/-	20-25.05	10-15.06	10-15.04	25-30.05	10-15.06	15-20.04	05-10.06	01-05.07
Люцєрна, другий покїс				мин. року	15-20.06	05-10.07	мин. року	20-25.06	10-15.07
Конюшина, другий покїс									
Кукурудза+горох				25-30.04	15-20.06	25-30.06	05-10.05	05-10.07	25-30.07
Люпин, горох+овєс, пїсля озимих	ранній посїв	05-10.06	25-30.06				20-30.05	25-30.07	15-20.08
Кукурудза+горох, соя	10-15.04	01-05.07	15-20.07	15-20.05	10-20.07	20-30.07	15-20.05	20-25.07	10-15.08
Соя	15-20.06	01-05.08	10-15.09						
Люцєрна, третїй укїс				мин. року	30.06-01.08	15-20.08	мин. року	10-15.08	01-05.09
Конюшина, третїй укїс							-/-	25-30.08	15-20.09
Кабачки	25-30.04	10-15.07	01-05.09	01-05.05	15-20.07	10-15.08			
Горох+овєс, пїсля укусу				15-20.06	10-20.08	15-25.08	20-01.08	10-15.09	25-30.09
Гарбузи	25-04.05	01-05.09	01-05.10	01-05.05	25-30.08	25-30.09	15-20.05	01-05.09	25-30.09
Корнєплоди	15-20.04	05-10.09	25-30.09	15-20.04	01-05.09	25-30.09	25-30.04	05-10.09	25-30.10
Озимий рапє, перко				15-20.08	20-25.09	25-30.09			

2. Оптимальні строки використання основних культур зеленого конвеєра для свиней

Культури	Строки використання	
	початок	закінчення
Люцерна	Висота травостою 20-25 см	Початок цвітіння та фаза бутонізації
Конюшина	Висота травостою 15-20 см	Початок цвітіння
Еспарцет	Висота травостою 10-15 см	Те саме
Люпин кормовий	Висота травостою 10-15 см	До фази воскової стиглості бобів
Озиме жито, озима пшениця та їх суміші з озимою вікою та іншими культурами	Висота травостою 15-20 см	Початок виходу в трубку
Віка+ячмінь, віка+овес	Висота травостою 20-25 см	Початок цвітіння віки, колосіння ячменю та вівса
Кукурудза в суміші із соєю та горохом	Висота рослин 35-40 см	Формування початків
Цукровий та кормовий буряк	Початок досягнення першої фази стиглості	До повного використання на ділянці
Кабачки, вітамінні гарбузи	Формування середніх розмірів плодів	Те саме
Топінамбур	Ранньою весною після підсихання бруньок	Поява першої зелені

Крім випасання, тварин обов'язково підгодовують сумішшю концентрованих і зелених кормів, готуючи її в кормоцеху. При цьому рівень годівлі повинен відповідати зоотехнічним вимогам.

Порослим маткам, як правило, дають суміші концентрованих і зелених кормів 1 раз за добу в період між вранішнім та вечірнім випасанням. Підсисних маток підгодовують двічі – вранці та ввечері, але до випасання. Ремонтний молодняк також годують 2 рази за добу. Відгодівельне поголів'я можна підгодовувати концентратами в суміші із зеленими кормами 1 раз за добу. Поросят-сисунів і відлучений молодняк обов'язково годують 2 рази за добу.

Для більш ефективного використання травостою всі вікові та виробничі групи свиней, крім підсисних маток, випускають на пасовище перед згодовуванням концентратів.

Годують після повернення свиней з пасовища та відпочинку протягом 1 години (не менше).

Особливу увагу звертають на організацію водопостачання літніх таборів. Свинопоголів'ю слід забезпечити постійний доступ до чистої і свіжої води. При високій зовнішній температурі необхідно передбачити установки чи басейни для купання тварин.

Висновки. 1. Ефективність літньо-табірного утримання свинопоголів'я в значній мірі залежить від своєчасної організації і раціонального використання зеленого конвеєру.

2. Позитивна роль табірної організації свиней істотно підсилюється організацією їх випасання.

3. При утриманні свиней в умовах літніх таборів слід чітко дотримуватись відповідних вимог як до годівлі, випасання тварин, так і догляду за ними.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Сагло А.Ф. Летнее лагерно-пастбищное содержание свиней / А.Ф.Сагло. – Ж. «Свиноводство». – 1981. - № 6. – С. 19.
2. Заболотный И.И. Содержание свиней в летних лагерях и на пастбищах / И.И.Заболотный. – Ж. «Свиноводство». – 1983. - № 4. – С. 3-5.

3. Сагло А.Ф. Эффективность летне-лагерного содержания свиней в хозяйствах Полтавщины / А.Ф.Сагло, И.К.Паламаренко. – Сб. “Свиноводство”. – 1986. – Вып.42, «Урожай». – С. 59.

4. Сагло О.Ф. Технологічні особливості та ефективність літньо-табірного утримання свиней / О.Ф.Сагло, Л.Г.Перетятко, О.В.Мікрюков та ін. – Зб. “Свинарство”. – 2012. – Вип. 60. – С. 16-20.

Сагло А.Ф. Технологические особенности организации и использования зеленого конвейера для свиней и гигиенические требования.

В статье отражены вопросы организации и рационального использования зеленого конвейера в свиноводстве в зависимости от регионов Украины, а также гигиенические требования подкормки разных производственных и возрастных групп свиней, а также приведены технологические аспекты пастбы животных и водоснабжения. В отдельной таблице приведены оптимальные сроки использования основных культур зеленого конвейера для свиней.

Ключевые слова: зеленый конвейер, схемы зеленого конвейера, пастба, нормы подкормки, гигиенические требования.

O.F. Saglo. Technological peculiarities of the organization and the use of a green conveyance for pigs and sanitary demands

In the article it is given the questions in reference to the organization and rational using of a green conveyance in pig-breeding depend on from regions of Ukraine and also sanitary demands of giving extra food of different age-old and production groups of pigs and also it is given technological aspects of pasturing the animals and a water supply. Obtained terms of the use of basic cultures of a green conveyance for pigs are presented in a separated table.

Key words: a green conveyance, schemes of a green conveyance, pasturing, norms of giving extra food, sanitary demands.